

የ10ኛ ክፍል ሀገር አቀፍ ፈተና ከዝግጅት እስከ ውጤት መግለጽ ድረስ ያለው ሂደት ማብራሪያ

1. የ10ኛ ክፍል ሀገር አቀፍ ፈተና ምንነትና ዓላማ

የኢትዮጵያ አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ሰርተፊኬት ፈተና ተማሪዎች በ9ኛና በ10ኛ ክፍሎች ያካበቱትን እውቀት፣ የተካኑትን ክህሎትና ያሳዩትን የባሕሪ ለውጥ ሳይንሳዊ የፈተና አዘገጃጀትንና አሰጣጥ መርሆዎችን በመጠቀም የሚለካበት መሳሪያ ነው። ፈተናው ከሥርዓተ ትምህርቱና ከመማር-ማስተማር ሂደቱ ጋር በጥብቅ የተቆራኘ ነው። ለደረጃው በሥርዓተ ትምህርቱ ውስጥ የተቀመጡ ተለኪ ባህሪያትን (competencies) በሙሉ በአንድ ጊዜ መለካት ስለማይቻል በተሰጣቸው የይዘት ስፋትና ክፍለ ጊዜ ብዛት እንዲሁም እንደሚዘጋጀው የጥያቄ ብዛት መሰረት ወካይ ናሙናዎችን ሳይንሳዊ በሆነ መንግድ እንዲመረጡ ይደረጋል።

የፈተናው ዋና ዓላማ ተፈታኞች ለደረጃው የተቀመጠውን ትምህርት በሚገባ ተምረው ስለማጠናቀቃቸው ሰርተፊኬት ለመስጠትና ለሚቀጥለው የቀለም ትምህርትና የቴክኒክና ሙያ ስልጠና የሚገቡትን ለመለየት ነው።

2. የ10ኛ ክፍል ሀገር አቀፍ ፈተና አዘገጃጀት

የአጠቃላይ ትምህርት 2ኛ ደረጃ ማጠናቀቂያ ሰርተፊኬት ፈተናዎች 9 ዋና ዋና ሁሉም ተፈታኝ የወሰዱቸውና 20 የተለያዩ የአፍ መፍቻ ቋንቋ ፈተናዎች ለደረጃው የተቀመጠውን ስርዓተ ትምህርት መሰረት አድርገው ሳይንሳዊ በሆነ መንገድ የተዘጋጁ ናቸው። እያንዳንዱ ፈተና ከትምህርት ዓላማዎች አንፃር የክብደት ደረጃቸው 30% ቀላል 50% መካከለኛ እና 20% ደግሞ ትንሽ መመራመርን የሚጠይቁ ጥያቄዎችን ያካተተ ነበር። የፈተናውን ስታንዳርድ

ለማስጠበቅ በመስክ ከተሞከረ በኋላ ተገቢነቱና አስተማማኝነቱ በአገሪቱ ውስጥ በየትምህርት ዓይነቱ የተሻሉ ናቸው የተባሉ ምሁራን ተገምግሞ እንዲሻሻል ተደርጓል።

3. የ10ኛ ክፍል ሀገር አቀፍ ፈተና እርማትና ውጤት ጥንቅር ሂደት

የጉድኝት ማዕከል አስተባባሪዎች እያንዳንዱ ተፈታኝ በእያንዳንዱ ፈተና አይነት መልስ የሰጠባቸው የመልስ ወረቀቶች ከየፈተና ጣቢያው በተፈታኝ ዓይነት፣ በየትምህርት ዓይነትና በቡክሌት ኮድ በፖስታ እንደታሸገ ወደ ኤጀንሲው አምጥተው ቆጥረው በጥንቃቄ አስረክበዋል። የእያንዳንዱ ተፈታኝ መልስም ወረቀቶች ሙሉ ለሙሉ ከምፒዩተራይዝድ በሆነ መልኩ በ Optical Mark Reader (OMR) ማሽን በሚገባ እንዲነበብ ተደርጎ መረጃው ወደ ዲጅታል ዳታ ተቀይሮ በዋናው መረጃ ቋት ገብቷል።

በአጠቃቀር ስህተት (ለምሳሌ፤ የምዝደባ ቁጥር፣ የትምህርት ዓይነት ኮድ፣ የመፈተኛ ቡክሌት ኮድ፣ የDuplication (ድግግሞሽ) ፣ የትምህርት ቤት ኮድ፣ በምዝገባ ወቅት ያልተመዘገቡበትን መፈተን (Not Registered) የመሳሰሎች ሰፊ የዳታ ማጥራት ሥራ በመሥራትና ከተፈታኞች አቴንዳስ ጋር በማገናዘብ ወደ ትክክለኛው ቋት እንዲገቡ ይደረጋል።

ከንባብ ስራው ጎን ለጎን የፈተና ዝግጅት ባለሙያዎች በየፈተና አይነቱ በየኮዱ የተሰጡ እያንዳንዱን የፈተና ጥያቄ በጥንቃቄ በመስራት በፊት ከተዘጋጀው መልስ ጋር አመሳክረውታል። በህትመትና በተለያዩ ምክንያት ችግር ያለባቸው በጣም ጥቂተ የሆኑ ጥያቄዎች ተፈታኞች እንዳይጎዱ እንዲመክኑ ከተደረገ በኋላ የተስተካከለው የመልስ ቁልፍ ለእርማት ክፍል ተልኳል ። ብዙ ጊዜ የሚወሰደው የተፈታኞች መልስ ወረቀት በ OMR ማሽን የማንበብ ስራው ሲጠናቀቅ እያንዳንዱን ፈተና ለማረም የመልስ ቁልፍ ገብቶ በተለያዩ አካላት ተደጋጋሚ

ማረጋገጫ ተደርጎበት አስተማማኝ ስለሆነ የእርማት ስራው በጥንቃቄ ተከናውኗል።

4. የ10ኛ ክፍል ሀገር አቀፍ ፈተና የውጤት አተረጓጎም

የ10ኛ ክፍል የኢትዮጵያ አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ሰርተፊኬት ፈተና ታርዋ የተገኘው ውጤት የሚገለጸው በተፈታኞች የተመዘገበውን ውጤት በማወዳደርና ወደ ፊደል በመቀየር ነው። በዚህ መሰረት ከፍተኛ ውጤት ካመጡት ተፈታኞች መካከል ከላይ 7% A ቀጥሎ 24% B ፣ 38% C፣ 24% D እንዲሁም ከመጨረሻ ዝቅተኛው 7% F ውስጥ ተመድበዋል ። የውጤት አተረጓጎሙ ደግሞ A = 4 (እጅግ በጣም ጥሩ) ፣ B = 3 (በጣም ጥሩ)፣ C = 2 (አጥጋቢ ወይም አማካይ)፣ D = 1 (ከደረጃ በታች) ፣ F = 0 (ዝቅተኛ) ማለት ነው። የተገኘው ውጤት ወደ ቁጥር ሲቀየር እንግሊዝኛ እና ሂሳብ የማይተው ሆኖ ከ7 ወይም የአፍ መፍቻ ቋንቋ ፈተና ሲኖር ከ8 መካከል የተሻለ ውጤት የመጣባቸው 5 ፈተናዎች ተወስደው በእያንዳንዱ ፈተና የተገኘው የፊደል ውጤት በሚወክለው ቁጥር ይባላል። በእያንዳንዱ ፈተና ተባዘቱ የተገኘው ይደመርና ለሰባት ይካፈላል። ተካፍሎ የተገኘው ቁጥር ከ4.0 ነጥብ የተገኘውን ውጤት ያሳያል ማለት ነው።

5. በውጤት አገላለጽ ላይ በየአመቱ የሚነሱ ተደጋጋሚ ቅሬታዎች

አንዳንድ ተፈታኞች በፈተና ወቅት በመጨናነቅና በተለያዩ ምክንያቶች በመልስ ወረቀቶቻቸው ላይ የአጠቃቀር ስህተት ይፈጽማሉ። ለምሳሌ በስልክ ቁጥር ስንደውል አንድ ቁጥር አዛብተን ብንጽፍ ያሳሰብነው ሰው ዘንድ እንደምንደውለው ሁሉ የምዝገባ ቁጠሩን ስናጠቁር ብንሳሳት ማረሚያ ማሸኑ ወደተጻፈው ባለቁጥር ይወስደዋል። ይሁን እንጂ ማሸኑ ለአንድ ተፈታኝ በአንድ ፈተና ሁለት የመልስ ወረቀት ስለማይቀበል ከእርማት እንዲወጣ ስለሚያደርገው ለማስተካከል ከአቴንዳንስ መረጃ ጋር ተገናዝቦ እንዲስተካከል ይደረጋል ።

ማስተካከል የማይቻለው የአጠቋቆር ስህተት ግን ከመልስ ጋር የተያያዘው ነው ። ጥቂት የማይባሉ ተፈታኞች ለአንድ ጥያቄ ከአንድ በላይ አማራጮችን ያጠቁራሉ ወይም በመልስ መስጫ ወረቀቱ ላይ ሳያጠቁሩ የሚዘለሉት ጥያቄ ይኖርና የቁጥር መዛባት ሊያስከትል ይችላል ። በዚህ የተነሳ ውጤት በሚገለጽበት ጊዜ የጥያቄ ወረቀቱን በተለያዩ ግለሰቦች አሳርመው ከተነገራቸው ጋር ላይቀራረብ ስለሚችል ለመቀበል እንደሚችገሩ ይገልጻሉ። ቅሬታውን ተቀብለን ደግመን ብናረጋግጥም ከእርግቱ ጋር በተያያዘ የተፈጠረ ስህተት ባለመሆኑ ሊስተካከል አይችልም ። አልፎ አልፎ የአንድ ተፈታኝ የመልስ ወረቀት ከሌላ ትምህርት ቤት ጋር ተቀላቅሎ የሚጠፋበት ወቅት ሊከሰት ስለሚችል የተማሪው ውጤት ሳይገለጽ ይቀርና በቅሬታ ወቅት በሚደርስ መረጃ መሠረት የተፈታኙ የመልስ ወረቀት ተፈልጎና ታርሞ ውጤቱ የሚገለጽበት ሁኔታ ይኖራል።

አንዳንድ ወላጆች ፈተናዎች በእጅ በሚታረሙበት ወቅት የተለመደውን ከፍሎ በድጋሚ የፈተና ወረቀቶች የሚመረመሩበትን አሠራር በማስታወስ ቅሬታ በድጋሚ ይታረምልን የሚል ቅሬታ ያቀርባሉ። ነገር ግን ይህ አሰራር ሙሉ በሙሉ ተቀይሮ የፈተና ወረቀቶች በኮምፒዩተር በሚታገዙ ማሽኖች ስለሚታረም በግለሰብ ተፈታኝ ደረጃ ለሚከሰት ስህተት የተጋለጠ አይደለም ።

አንድ ተፈታኝ በአልተመዘገበም ሊሰት ውስጥ ከተገኘ የመልስ ወረቀቱ ሊታረምለት አይችልም። እንዲሁም የመልስ ወረቀት ያለው ነገር ግን በአቴንዳስ ቀሪ የተደረገ ተፈታኝ ተፈትኖ የመልስ ወረቀቱ የተላከ ከሆነ ማሽኑ አያርመውም ። ከዚህ በተጨማሪ አንድ ተፈታኝ ለአንድ ፈተና ከአንድ በላይ የመልስ ወረቀት (Duplication) በሁለት ምክንያቶች ሊያጋጥም ይችላል። አንደኛው ሁለት ተፈታኞች ለአንድ የትምህርት ዓይነት አንድ ዓይነት የመፈተኛ ቁጥር በስህተት ሲያጠቁሩ ወይም የሆነ አካል ተፈታኞች ከሰሩት በተጨማሪ ሰርቶ ልኳል ማለት ስለሆነ ማሽኑ ያስወግደዋል ። ይህም አንዱ ቅሬታ የሚቀርብበት ሁኔታ ነው።

ለእያንዳንዱ ተፈታኝ ውጤት በቅድሚያ በዌብሳይትና በአጭር የጽሁፍ መልዕክት (SMS) እንዲደርሰው ይደረጋል። ኤጀንሲው ሰርተፍኬት ወደ ማተም የሚሄደው ቅሬታዎችን ከተስተናገዱ የሚስየተካከሉ ቅሬታዎች ከተስተናገዱ በኋላ ነው።

ለወደፊቱ ግን በማሻን የተነበበውን (Scan) የተደርገውን የተማሪዎች የመልስ መስጫ ወረቀቶች በድረገጻችን በቀጥታ የሚያዩበትን መንገድ ለማመቻቸት እየሰራን ሲሆን የእርማት ስራ ጥራቱን ለማስጠበቅ የማዘመኑን ስራ ያለማቋረጥ ለማሻሻል ከሚሰራ በተጨማሪ ሙሉ ለሙሉ የፈተናን ሥራን ለማዘመን ከፍተኛ ጥረት እየተደረግ ይገኛለን ።

መስከረም 05/2012 ዓ.ም